Lietas arhīva Nr. K73-0341-19/37
ECLI:LV:ZRT:2019:0829.11210035718.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jēkabpilī 2019.gada 29.augustā

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Līga Baltmane-Zepa,
piedaloties prokurorei Ilzei Saveļjevai,
aizstāvei Ausmai Rozenbergai,
atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu /pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 168.[1] panta.

Aprakstošā daļa

/pers. B/ ļaunprātīgi nepildīja nolēmumu par aizsardzību pret vardarbību.

2016.gada 6.septembrī Jēkabpils rajona tiesa pieņēma lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ar kuru /pers. B/ noteikts pienākums atstāt mājokli /adrese/, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. C/, un aizliegumi viņam atgriezties un uzturēties tajā, satikties ar /pers. C/, uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari, jebkurā veidā sazināties ar /pers. C/, organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar /pers. C/, izmantojot citu personu starpniecību, izmantot /pers. C/ personas datus.

2016.gada 8.septembrī ap plkst.12.00 /pers. B/ /adrese/, tika iepazīstināts ar Jēkabpils rajona tiesas 2016.gada 6.septembra lēmumu, ar kuru bija noteikti minētie ierobežojumi, un brīdināts, ka lēmuma nepildīšanas gadījumā tiks saukts pie krimināltiesiskās atbildības.

2018.gada 29.maijā ap plkst.17.30, pirmstiesas izmeklēšanā precīzāk nenoskaidrotā laikā, /pers. B/ pretēji Jēkabpils rajona tiesas 2016.gada 6.septembra lēmumā noteiktajiem ierobežojumiem atradās /pers. C/ dzīvesvietā /adrese/

Tādējādi /pers.B/ ļaunprātīgi, zinot par viņam noteiktajiem ierobežojumiem un apzinoties to pārkāpšanas iespējamās sekas, pārkāpa ar Jēkabpils rajona tiesas 2016.gada 6.septembra lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību viņam noteiktos aizliegumus atgriezties mājoklī /adrese/, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. C/ un uzturēties tajā.

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 168.[1] pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Motīvu daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.pantu krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Apsūdzētais tiesas sēdē savu vainu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 168.[1] panta atzina daļēji.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124.panta otrajai daļai kriminālprocesā pierādāma noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība.

Saskaņā ar Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas nosacījumiem pie krimināltiesiskās atbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Atbilstoši Krimināllikuma 17.pantam par noziedzīga nodarījuma izdarītāju uzskatāma persona, kas noziedzīgo nodarījumu pati tieši izdarījusi.

Krimināllikuma 168.[1] pantā norādīto noziedzīgo nodarījumu var izdarīt ar aktīvām darbībām, kas vērstas uz tiesas nolēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikto ierobežojumu pārkāpšanu un šo noziedzīgo nodarījumu var izdarīt tikai speciālais subjekts, proti, 14 gadu vecumu sasniegusi pieskaitāma persona, kurai ar tiesas nolēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikti konkrēti ierobežojumi. Savukārt šī noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi raksturo tas, ka to var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, tātad – vainīgais zina, ka ir spēkā stājies tiesas nolēmums un nevēlas ievērot tajā noteiktos ierobežojumus, apzinās savas darbības un vēlas konkrēti rīkoties. Konkrētā noziedzīgā nodarījuma objekts ir ar tiesas nolēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību aizsargātās personas likumīgās intereses un tiesības. Vienlaikus nodarījums apdraud arī jurisdikcijas intereses, jo Krimināllikuma 168.[1] pantā atbildība paredzēta par tiesas nolēmuma nepildīšanu, kas ir šī noziedzīgā nodarījuma papildus tiešais objekts (*sk. U. Krastiņš., V. Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 447.-449.lpp., Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 5.janvāra spriedumu krimināllietā Nr.11370008815 un Nolēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību nepildīšana. dr.iur. A.Judins, Jurista vārds, oktobris 2015 /Nr. 41 (893)*). Noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, un nodarījums ir pabeigts ar tiesas nolēmumā minēto aizliegumu ļaunprātīgas pārkāpšanas brīdi.

Izvērtējot pierādījumus atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128., 129., 130.pantam, tiesa secina, ka apsūdzētā vainīgums viņam celtajā apsūdzībā ir apstiprinājies un tas ir pierādīts ar tālāk spriedumā norādītajiem pierādījumiem.

Ar Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2016.gada 6.septembra lēmumu apsūdzētajam piemēroti pagaidu aizsardzības līdzekļi pret vardarbību, cita starpā nosakot apsūdzētajam pienākumu atstāt mājokli /adrese/, kurā patstāvīgi dzīvo /pers. C/ un aizliegumu atgriezties un uzturēties tajā (*lietas 13.-16.lapa*).

Apsūdzētais 2016.gada 8.septembrī ar savu parakstu apliecinājis, ka ir iepazinies ar šo lēmumu un viņam ir saprotamas tā neizpildīšanas tiesiskās sekas (*lietas 16., 17.lapa*), un minēto apstiprina arī apsūdzētā pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības, kas tiesas izmeklēšanā tika nolasītas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 503.panta ceturto daļu.

Apsūdzētā 2018.gada 29.maijā un 2018.gada 30.maijā sniegtā liecība pierāda, ka šajā datumā viņš ieradies /adrese/, lai apciemotu bērnus. Divas

dienas pirms tam ar bijušo dzīves biedreni /pers. C/ vienojušies, ka apsūdzētais apciemos bērnus, kam /pers. C/ piekritusi. Apsūdzētais bijis informēts par Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2016.gada 6.septembra lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Savu ierašanos dzīvesvietā, kur ir aizliegt ierasties, pilnībā atzīst, taču apsūdzētajam nebijis ļauns nodoms (*lietas 8., 10.lapa*).

Lieciniece/pers. C/ tiesas izmeklēšanā apstiprināja, ka 2018.gada 29.maijā dzīvojusi /adrese/. Pēc tiesas lēmuma pieņemšanas apsūdzētais dzīves vietu atstājis ar policijas palīdzību, taču dzīvesvietā bija ieradies divas vai trīs reizes. Lieciniece skaidroja, ka /adrese/ esot katram esot sava istaba, un liecinieces dzīvoklī apsūdzētais nedrīkstējis uzturēties. 2018.gada 29.maijā lieciniece mājās nav bijusi, taču zina, ka apsūdzētais gulējis savā dzīvoklī, savā istabā.

Liecinieka Jura Laugas pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības tika nolasītas saskaņā ar Kriminālikuma 501.panta 2.punktu, un tās apstiprina, ka 2018.gada 29.maijā plkst.17.15 policijas iecirknī saņemta informācija, ka /adrese/, atrodas apsūdzētais, pret kuru pieņemts lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Ierodoties notikuma vietā, konstatēts, ka apsūdzētais atrodas mājā /adrese/. /pers. B/ sagaidījis policijas darbiniekus mājas koridorā. Mājā atradusies sieviete gados un bērni (*lietas 5., 7.lapa*).

Izvērtējot pierādījumus, tiesa secina, ka tie izmantojami pierādīšanā, jo ir attiecināmi, pieļaujami un ticami. Vērtējot apsūdzētā liecību, tiesa secina, ka apsūdzētais atzīst savas faktiskās darbības, taču neatzīst nodomu, norādot, ka viņam neesot bijis ļauns nodoms pārkāpt pieņemto lēmumu. Apsūdzētais sniedzis notikumiem atbilstošu faktu izklāstu, notikumus apstiprina gan policijas darbinieka J. Laugas liecība, gan liecinieces /pers. C/ liecība. J. Lauga un /pers. C/ liecinājuši par katram no viņiem zināmajiem apstākļiem, liecības nav pretrunīgas savstarpēji un nav pretrunīgas ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem.

Tiesa secina, ka lietā nav strīda par to, ka apsūdzētais ir noziedzīgā nodarījuma subjekts, jo pats apsūdzētais savās liecībās norādījis, ka viņam bija zināmi ar Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2016.gada 6.septembra nolēmumu noteiktie pienākumi, aizliegumi, proti, lēmums vērsts pret apsūdzēto, un tiesai nav šaubu, ka apsūdzētais ir pieskaitāms. Apsūdzētais savās liecībās nav apstrīdējis arī to, ka 2018.gada 29.maijā atradies /adrese/.

Kā jau tiesa norādīja, tad šī noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, tāpēc nav nepieciešams konstatēt apsūdzētā darbību sekas, jo noziedzīgais nodarījums ir pabeigts mirklī, kad apsūdzētais ieradās mājoklī, kurā patstāvīgi dzīvo /pers. C/.

Vērtējot to, vai apsūdzētā rīcība uzskatāma ir ļaunprātīga, norādāms, ka /pers. C/ ir tiesības uz neaizskaramību, tiesībām dzīvot drošā vidē un nebūt pakļautai vardarbības riskam (*sk. dr.iur. A.Judins. Nolēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību nepildīšana. Jurista vārds. Oktobris 2015 /Nr. 41 (893)*). Ļaunprātību Kriminālikuma 168.[1] panta izpratnē raksturo personas tīšas, apzinātas darbības, kas vērstas uz ar tiesas nolēmumu uzlikto aizliegumu tīšu, neattaisnojamu pārkāpšanu. Nav nepieciešams konstatēt vairāk kā vienu šādu prettiesisku darbību un nav nepieciešams šādu darbību sistemātiskums (*sk. Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 5.janvāra spriedumu krimināllietā Nr.11370008815*), un tiesai nav šaubu, ka apsūdzētais apzināti, zinot, ka viņam ir pienākums ievērot nolēmumu, to tīši pārkāpis, turklāt vēloties to pārkāpt. Lietā esošie pierādījumi pierāda, un tiesai nav šaubu, ka apsūdzētais noziedzīgo nodarījumu izdarījis ar tiešu nodomu, jo apsūdzētais zināja ar tiesas nolēmumu noteiktos ierobežojumus, apzinājās, ka pārkāpj tos. Pat saņemot /pers. C/ atļauju tikties ar bērniem, apsūdzētais nebija tiesīgs neievērot Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2016.gada 6.septembra lēmumu. Lietā ar Jēkabpils rajona tiesas tiesneša 2016.gada 6.septembra lēmumu ir pierādīts, ka apsūdzētais nedrīkstēja uzturēties /adrese/, tas viņam ir bijis zināms, un tiesas ieskatā nav nekādas nozīmes faktam, ka apsūdzētajam šajā mājoklī bijusi istaba vai dzīvoklis, kas ir tikai aizstāvības nepierādīts pieņēmums, jo arī minētais nepiešķirtu apsūdzētajam tiesības atrasties minētajā dzīvesvietas adresē. Proti, tiesneša lēmumā ir skaidri un nepārprotami norādīts, ka apsūdzētajam ir aizliegts uzturēties visā mājoklī attiecīgajā adresē, nevis kaut kādā tā daļā.

Ievērojot minēto, tiesa, novērtējot iegūtās ziņas par faktiem pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz tiesas izmeklēšanā vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, novērtējusi pierādījumus kā pietiekamus, lai konstatētu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošos juridiski nozīmīgos faktus, noskaidrojusi apsūdzētā darbības, nodomu, ņemot vērā, ka apsūdzētais ir noziedzīgā nodarījuma subjekts, atzīst, ka tiesas izmeklēšanā tika izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainu un ir konstatējams, ka apsūdzētais izdarījis Kriminālikuma 168.[1] pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Tiesa konstatē, ka noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikumā, tāpēc ir pamats atzīt, ka ir izdarīts noziedzīgais nodarījums un tas ir pareizi kvalificēts. Noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes ir atspoguļotas apsūdzībā un tiesas par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā.

Atzīstot apsūdzētā vainīgumu par pierādītu, noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju par atbilstošu Kriminālikuma normām, tiesa secina, ka apsūdzētais ir sodāms.

Saskaņā ar Kriminālikuma 46.panta pirmo daļu apsūdzētajam ir piespriežams sods tādā apmērā, kādu to noteic Kriminālikuma 168.[1] panta sankcija, ievērojot Kriminālikuma Vispārīgās daļas noteikumus. Kriminālikuma 46.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, savukārt, nosakot soda mēru, saskaņā ar šī panta trešo daļu tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Turklāt sodam jābūt tādam, lai tas atbilstu Kriminālikuma 35.panta otrajā daļā norādītajam soda mērķim.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta trešās daļas nosacījumiem tiesas izmeklēšanā pārbaudot apsūdzētā raksturojošos datus, tiesa konstatēja, ka apsūdzētais noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī bijis sodīts trīs reizes, pēdējo reizi ar Zemgales rajona tiesas 2018.gada 16.aprīļa spriedumu par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu pēc Kriminālikuma 168.[1] panta un sodīts ar piespiedu darbu uz 190 stundām, kas stājies spēkā 2018.gada 27.aprīlī (*lietas 22.-24.lapa*), kas nozīmē, ka šo noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais izdarījis nedzēstas sodāmības laikā. Laikā no 2004.gada līdz 2018.gadam apsūdzētais ir izdarījis 16 administratīvos pārkāpumus *(lietas 21.-22.lapa)*. No Tiesu informācijas sistēmā pieejamajām ziņām secināms, ka Zemgales rajona tiesas tiesvedībā atrodas vēl trīs kriminālprocesi, kuros /pers. B/ ir apsūdzētā statusā. Apsūdzētais tiesas sēdē paskaidroja, ka viņam esot veselības problēmas, viņš kārtojot nepieciešamo dokumentāciju invaliditātes noteikšanai, taču ne apsūdzētais, ne aizstāve tam neiesniedza šo faktu apstiprinošos dokumentus.

Ievērojot konstatēto, tiesa uzskata, ka apsūdzētais ir vērtējams negatīvi, jo apsūdzētajam ir tendence izdarīt noziedzīgos nodarījumus un neievērot likumus.

Atbilstoši Kriminālikuma 7.panta otrajai daļai izdarītais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā kriminālpārkāpums.

Atbilstoši Krimināllikuma 47.panta nosacījumiem tiesa nekonstatē apstākļus, kas mīkstinātu apsūdzētā atbildību, taču saskaņā ar Kriminālikuma likuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu apsūdzētā atbildību pastiprina tas, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, jo noziedzīgais nodarījums izdarīts nedzēstas sodāmības laikā.

Kriminālikuma 168.[1] panta sankcija paredz sodu īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, vai piespiedu darbu, vai naudas sodu.

Juridiskajā literatūrā un tiesu praksē nostiprināts soda individualizācijas princips, kas izriet no jau minētā Kriminālikuma 35. un 46.panta (*sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008.gada 1.jūlija Kopsapulces lēmums, pieejams http://www.at.gov.lv/lv*).

Ņemot vērā soda apmēra un veida ietekmējošos apstākļus, iepriekš minētos apsvērumus, tiesa par atbilstīgu un samērīgu, atbilstošu soda mērķim un soda veida ietekmējošajiem apstākļiem, uzskata apsūdzētajam sodu piespiedu darba veidā, kā to norādīja arī prokurore.

Piespriežot pamatsodu piespiedu darba veidā, apsūdzētais tiks iesaistīts darbos, kas būs audzinošs sods apsūdzētajam, tiesas ieskatā piespiedu darba izciešanas rezultātā apsūdzētais tiks motivēts laboties. Tiesas rīcībā nav informācijas, ka apsūdzētais nevarētu izciest sodu piespiedu darba veidā specifiska darba režīma dēļ vai pastāvētu kādi citi vērā ņemami apstākļi, tajā skaitā veselības stāvoklis. Šis soda veids ir pietiekams, lai tiktu sasniegts soda mērķis un apsūdzētais labotos. Ar šo soda veidu tiks līdzsvarotas apsūdzētā un sabiedrības intereses, jo apsūdzētajam ir jāsaņem sods par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, savukārt sabiedrība gūs labumu no apsūdzētā veiktajiem bezatlīdzības darbiem (*sk. arī A.Judins. Krimināsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp*).

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, ka nav konstatēti apsūdzētā atbildību mīkstinošie apstākļi; konstatēts viens atbildību pastiprinošs apstāklis. Piespiedu darbs atbilstoši Krimināllikuma 40.panta pirmajai daļai nosakāms no 40 līdz 280 stundām. Tiesa uzskata, ka apsūdzētajam nosakāms piespiedu darbs 170 stundu apmērā.

Ņemot vērā Kriminālprocesa likuma 241.panta trešās daļas noteikumus, apsūdzētajam nav piemērojams drošības līdzeklis, jo tiesai nav pamata uzskatīt, ka apsūdzētais izvairīsies no sprieduma izpildes.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 529.panta otrajai daļai un Latvijas Sodu izpildes kodeksa 138.^{2} pantam apsūdzētajam nosakāms pienākums 10 darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās ierasties soda izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības Jēkabpils nodaļā.

Procesuālos izdevumus saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas ceturto punktu veido samaksa aizstāvei zvērinātai advokātei A. Rozenbergai 120 EUR apmērā *(lietas 46., 59.lapa)*. Kriminālprocesa 368.panta pirmā daļa noteic, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem, izņemot šā panta trešajā, ceturtajā un piektajā daļā minētos gadījumus. Šī panta piektā daļa noteic procesa virzītāja tiesības atbrīvot notiesāto no maksas par juridisko palīdzību. Tiesa konstatē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 5.punktu un 85.panta pirmās daļas 2.punktu ir pamats apsūdzēto atbrīvot no procesuālo izdevumu piedziņas pilnībā, jo apsūdzētais ir persona ar zemu izglītības līmeni, kā dēļ viņš nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības. Spriedumā ir nosakāms, ka procesuālie izdevumi ir sedzami no valsts līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 500., 511., 512., 520., 527.- 530.pantu tiesa

nosprieda

atzīt /pers. B/ par vainīgu Krimināllikuma 168.^{1} pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar piespiedu darbu uz 170 (viens simts septiņdesmit) stundām.

/pers. B/ drošības līdzekli nepiemērot.

Noteikt /pers.B/ pienākumu 10 (desmit) darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas ierasties Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības Jēkabpils nodaļā soda izciešanas uzsākšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 5.punktu un 85.panta pirmās daļas 2.punktu atbrīvot /pers. B/ no procesuālo izdevumu 120 EUR (viens simts divdesmit *euro*), kas saistīti ar zvērinātas advokātes A. Rozenbergas sniegto juridisko palīdzību, samaksas un segt tos no valsts līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 (desmit) dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams 2019.gada 19.septembrī.

Tiesnese Līga Baltmane-Zepa